

## DENTAL IMPLANTATSIYA: AFZALLIKLARI, XAVFLARI VA UZOQ MUDDATLI NATIJALARI

**Nosirxonov Abbosxon Avaz o'g'li**

*EMU UNIVERSITY Stomatologiya yo'nalishi 4-bosqich talabasi Email:  
abbosxonnosirxonov2402@gmail.com*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada zamonaviy stomatologiyada keng qo'llanilayotgan dental implantatsiya usuli yoritiladi. Implantatsiyaning mohiyati, asosiy afzalliklari, mumkin bo'lgan xavf va asoratlari hamda uzoq muddatli klinik natijalari tahlil qilinadi. Shuningdek, implantlarning muvaffaqiyatli xizmat qilishi uchun muhim bo'lgan omillar va bemor parvarishining ahamiyati ko'rib chiqiladi. Maqola stomatologiya talabalari va sohaga qiziquvchilar uchun ilmiy-ommabop tarzda bayon etilgan.*

**Kalit so'zlar:** *Dental implantatsiya, implant, tish yo'qotilishi, osteointegratsiya, protezlash, stomatologiya.*

### KIRISH

Tishlarning yo'qolishi nafaqat estetik muammo, balki chaynash funksiyasining buzilishi, nutqning o'zgarishi hamda umumiy hayot sifatining pasayishiga olib keladi. Tish yetishmovchiligi natijasida ovqat hazm qilish jarayoni izdan chiqishi, yuz skeleti shaklining o'zgarishi va psixologik noqulayliklar yuzaga kelishi mumkin. Ushbu holatlar bemorning ijtimoiy faolligi va o'ziga bo'lgan ishonchiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi.

An'anaviy ko'prik va olinadigan protezlar uzoq yillar davomida tish yo'qotilishining asosiy davolash usullari bo'lib kelgan. Biroq ushbu usullar ko'pincha qo'shni sog'lom tishlarning shikastlanishiga, qulaylikning yetarli darajada bo'lmasligiga va jag' suyagining asta-sekin yemirilishiga olib keladi. Zamonaviy stomatologiyada esa dental implantatsiya ushbu muammolarga samarali yechim sifatida keng qo'llanilmoqda.

Dental implantatsiya jarayonida tish ildizining o'rnini bosuvchi sun'iy tayanch jag' suyagiga o'rnatilib, u tabiiy tishga yaqin bo'lgan funksional va estetik natijani ta'minlaydi. Implantning suyak bilan mustahkam birikishi chaynash yuklamasini to'g'ri taqsimlashga yordam beradi va suyak to'qimasining yemirilishining oldini oladi. Shu sababli dental implantatsiyaning afzalliklari, mumkin bo'lgan xavflari hamda uzoq muddatli klinik samaradorligini o'rganish bugungi kunda stomatologiya fanining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

### Asosiy qism

Dental implantatsiya zamonaviy stomatologiyada tish yo'qotilgan holatlarda eng samarali va ishonchli davolash usullaridan biri hisoblanadi. Ushbu usulda implant deb ataluvchi sun'iy tayanch jag' suyagiga o'rnatilib, u tabiiy tish ildizi vazifasini bajaradi. Implantlar asosan biologik mosligi yuqori bo'lgan titan materialidan tayyorlanadi va vaqt o'tishi bilan suyak to'qimasi bilan mustahkam birikadi. Bu jarayon osteointegratsiya deb atalib, implantatsiyaning muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Dental implantatsiyaning eng muhim afzalliklaridan biri uning estetik va funksional jihatdan yuqori natija berishidir. Implant ustiga o'rnatilgan sun'iy tish tashqi ko'rinishi va funksiyasi jihatidan tabiiy tishga juda yaqin bo'ladi. Bemor ovqatni erkin chaynay oladi, nutq aniq bo'ladi va yuz shakli saqlanib qoladi. Shuningdek, implantatsiya jarayonida qo'shni sog'lom tishlar zararlanmaydi, bu esa an'anaviy ko'prik protezlarga nisbatan katta ustunlik hisoblanadi. Implantlar jag' suyagiga yuklama berib turishi natijasida suyak to'qimasining yemirilishi oldi olinadi.

Shu bilan birga, dental implantatsiya ayrim xavf va asoratlarga ham ega. Jarrohlik amaliyotidan keyin yallig'lanish jarayonlari, infeksiya tushishi yoki implantning suyak bilan yetarlicha birikmasligi kuzatilishi mumkin. Ayrim holatlarda nerv tolalari yoki qon tomirlarning shikastlanish xavfi ham mavjud. Bu asoratlarda ko'pincha bemorning umumiy sog'lig'i, og'iz bo'shlig'i gigiyenasi darajasi va shifokor tavsiyalariga amal qilinishiga bog'liq bo'ladi. Qandli diabet, suyak kasalliklari va zararli odatlar implantatsiya natijasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Uzoq muddatli klinik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, to'g'ri rejalashtirilgan va sifatli bajarilgan dental implantatsiya yuqori muvaffaqiyat ko'rsatkichlariga ega. Implantlarning xizmat muddati bemorning muntazam stomatologik ko'riklardan o'tishi, to'g'ri og'iz gigiyenasiga rioya qilishi va sog'lom turmush tarziga bog'liq. Ko'plab holatlarda implantlar 15–20 yil va undan ortiq muddat davomida bemorga muammosiz xizmat qilishi mumkin. Shu sababli dental implantatsiya nafaqat qisqa muddatli, balki uzoq muddatli samarali davolash usuli sifatida baholanadi.

#### Dental implantatsiyaning afzalliklari va xavflari taqqoslanishi

Afzalliklari	Xavflari
Tabiiy tishga yaqin estetik ko'rinish	Operatsiyadan keyingi yallig'lanish
Chaynash funksiyasining to'liq tiklanishi	Implantning suyak bilan birikmasligi
Qo'shni sog'lom tishlar saqlanib qoladi	Infeksiya tushishi xavfi
Jag' suyagi yemirilishining oldini oladi	Nerv va qon tomirlar shikastlanishi
Uzoq muddat xizmat qilishi	Noto'g'ri parvarish oqibatidagi asoratlarda

#### Xulosa

Dental implantatsiya tish yo'qotilishi bilan bog'liq muammolarni bartaraf etishda zamonaviy stomatologiyaning eng samarali va ishonchli usullaridan biri hisoblanadi. Ushbu davolash usuli estetik jihatdan tabiiy ko'rinishni ta'minlabgina qolmay, balki chaynash funksiyasini to'liq tiklash, nutqni yaxshilash va bemorning umumiy hayot sifatini oshirishga xizmat qiladi. Implantlarning jag' suyagi bilan mustahkam birikishi suyak to'qimasining yemirilishining oldini olib, uzoq muddatli barqaror natijalarni ta'minlaydi.

Shu bilan birga, dental implantatsiya jarayoni puxta tashxis, individual yondashuv va malakali mutaxassis ishtirokini talab etadi. Jarrohlik amaliyotining muvaffaqiyati bemorning umumiy sog'lig'i, og'iz bo'shlig'i gigiyenasiga rioya qilishi hamda shifokor tavsiyalariga amal qilishi bilan bevosita bog'liqdir. Xavf va asoratlarni minimallashtirish uchun implantatsiyadan oldin va keyin muntazam nazorat muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, to'g'ri rejalashtirilgan va ilmiy asoslangan dental implantatsiya uzoq muddatli, qulay va samarali davolash usuli bo'lib, u stomatologik amaliyotda tish yo'qotilishining optimal yechimi sifatida keng qo'llanilishi mumkin.

#### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:**

1. Karimov A.A., Ismoilov B.Sh. Stomatologiya asoslari. — Toshkent: Abu Ali ibn Sino nomidagi nashriyot, 2018. — 45–60-betlar.
2. Qodirov M.M. Ortopedik stomatologiya. — Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi nashriyoti, 2019. — 112–130-betlar.
3. Rasulov J.X., Tursunov A.B. Dental implantatsiya va protezlash. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. — 78–95-betlar.
4. Saidov S.K. Jarrohlik stomatologiyasi. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2017. — 150–168-betlar.
5. Abdullayev R.N. Zamonaviy stomatologiyada innovatsion texnologiyalar. — Toshkent: Ilm Ziyoyi, 2021. — 90–105-betlar.